

Κυριολεξία & Μεταφορά

1. Κυριολεξία (Δηλωτική Λειτουργία της Γλώσσας)

Η **κυριολεξία** συμβαίνει όταν χρησιμοποιούμε τις λέξεις με την αρχική, βασική και αντικειμενική τους σημασία, όπως αυτή ορίζεται στα λεξικά.

- **Χαρακτηριστικά:**
 - Ο λόγος είναι **άμεσος**, ακριβής και σαφής.
 - Δεν επιδέχεται παρερμηνείες.
 - Απευθύνεται στη **λογική** του δέκτη.
- **Πού τη συναντάμε:** Σε επιστημονικά κείμενα, ειδήσεις, οδηγίες χρήσης, πληροφοριακά κείμενα.
- **Παράδειγμα:** «*Η θερμοκρασία του νερού είναι χαμηλή.*» (Κυριολεκτική περιγραφή φυσικής κατάστασης).

2. Μεταφορά (Συνυποδηλωτική Λειτουργία της Γλώσσας)

Η **μεταφορά** είναι το σχήμα λόγου στο οποίο μια ιδιότητα ενός αντικειμένου ή μιας έννοιας αποδίδεται σε μια άλλη, λόγω μιας ομοιότητας που υπάρχει ανάμεσά τους.

- **Χαρακτηριστικά:**
 - Ο λόγος είναι **εικονικός**, μεταφορικός και πολυσημαντικός.
 - Δημιουργεί συναισθηματική φόρτιση.
 - Απευθύνεται στο **συναίσθημα** και τη φαντασία.
- **Πού τη συναντάμε:** Στη λογοτεχνία (ποίηση/πεζογραφία), στον καθημερινό λόγο, στη διαφήμιση και σε δοκίμια.
- **Παράδειγμα:** «*Πάγωσε η καρδιά του από τον φόβο.*» (Μεταφορική χρήση για να δηλώσει έντονο συναίσθημα).

3. Σύγκριση των δύο Λειτουργιών

ΚΡΙΤΗΡΙΟ	ΚΥΡΙΟΛΕΞΙΑ (Δηλωτική)	ΜΕΤΑΦΟΡΑ (Συνυποδηλωτική)
Στόχος	Πληροφόρηση & Ενημέρωση	Συγκίνηση & Αισθητική απόλαυση
Σημασία λέξεων	Μονοσήμαντες (μία ερμηνεία)	Πολυσήμαντες (πολλές ερμηνείες)
Ύφος	Ουδέτερο, Αντικειμενικό	Προσωπικό, Βιωματικό, Λυρικό
Λειτουργία	Αναφορική λειτουργία	Ποιητική λειτουργία

4. Πρακτικά Παραδείγματα προς Σύγκριση

1. **K:** Ο εργάτης **ανέβηκε** στη σκάλα.
M: Η τιμή του πετρελαίου **ανέβηκε** στα ύψη.
2. **K:** Έσπασε το κρυστάλλινο **βάζο**.
M: Ο λόγος του ήταν **κρύσταλλο**.
3. **K:** Το **σκοτάδι** στο δωμάτιο ήταν πυκνό.
M: Ζει στο **σκοτάδι** της αμάθειας.